

Mál nr. 98/2024

Nafn málskotsaðila (M)

Nafn varnaraðila (V)

Heiti vátryggingar: Ábyrgðartrygging atvinnureksturs.

Nafn vátryggingartaka ábyrgðartryggingar(X)

Skaðabótaábyrgð. Vinnuslys.

Gögn.

1. Málskot móttakið 8. apríl 2024, ásamt fylgiskjölum.
2. Bréf V dags. 7. maí 2024 ásamt fylgiskjölum.

Málsatvik.

Í málskoti kemur fram að hinn 13. desember 2022, er hann var að störfum fyrir Y, hafi M orðið fyrir líkamstjóni. Atvik hafi verið þau að M var að störfum sem bílstjóri við vinnustað X þar sem hann var að sækja varning. Hafi M verið að loka hurðum á vagni sínum að lestun lokinni þegar lyftara var ekið yfir vinstri fót hans með m.a. þeim afleiðingum að hann ristarbrotnaði. M telur að slysið verði rakið til gáleysis lyftarastjórans og hefur krafist bóta úr ábyrgðartryggingu X hjá V vegna líkamstjóns síns. Með bréfi dags. 5. september 2023 hafi V hafnað kröfu hans á grundvelli þess að M hafi borið að láta stjórnanda lyftarans, Z, vita af ferðum sínum um svæðið.

M byggir á því að Z, sem hafi verið starfsmaður X, hafi sýnt af sér saknæma og gáleysislega háttsemi þegar hann bakkaði lyftaranum yfir fót M. Á öikumönnum vélknúinna ökutækja hvíli rík ábyrgð á því að ekki verið slys af notkun slíkra tækja, og ljóst sé að Z hafi ekki gætt nægilega að fótgangandi umferð á svæðinu eða litið aftur fyrir sig áður en hann bakkaði. Vísar M í þessu samhengi til 1. mgr. 20. gr. umferðarlaga nr. 77/2019.

Þá telur M að öryggisráðstöfunum hafi verið ábótavant en það hvíli á X að tryggja að aðstæður séu með þeim hætti að sem minnst slysaætla sé fyrir hendi, sbr. nánar tilgreind ákvæði laga nr. 46/1980 um aðbúnað, hollustuhætti og öryggi á vinnustöðum. Vísar M þá jafnframt til viðauka við reglugerð nr. 367/2006 um notkun tækja og þeirra öryggisráðstafana sem þar sé kveðið á um.

M byggir þá jafnframt á því að slysið hafi ekki verið tilkynnt til Vinnueftirlitsins í samræmi við 79. gr. laga nr. 46/1980. Tilkynning hafi ekki borist stofnuninni fyrr en 18. desember 2022, en í ljósi áverka og óvinnufærni M hafi borið að tilkynna strax um slysið. Vegna þessarar vanrækslu X hafi Vinnueftirlitinu ekki verið unnt að rannsaka slysið. Samkvæmt dómafordæmum sé þá litið svo á að atvinnurekandi sem ekki hefur tilkynnt slys samkvæmt ákvæðinu skuli bera hallann af sönnunarskorti um málsatvik að því leyti sem þau eru óljós og aðila greinir á um þau. Í höfnunarbréfi V hafi verið byggt á því að rekstrarstjóri X hafi samdægurs haft samband við Vinnueftirlitið og í framhaldi af ráðleggingum þess hafi slysið verið skráð í innra kerfi X en ekki tilkynnt formlega. Þær leiðbeiningar hafi verið staðfestar skriflega. M mótmælir þeirri frásögn og telur hana með ólíkindum, og þá hafi V, þrátt fyrir beiðni þar að lútandi, ekki lagt fram hinar meintu skriflegu leiðbeiningar. M áréttar þá að sjálfstæð skylda hafi hvílt á X til tilkynningar, þrátt fyrir að M væri starfsmaður Y, og vísar því til stuðnings til 1. mgr. 17. gr. laga nr. 46/1980.

Þá mótmælir M lýsingu á atvikum eins og hún hafi komið fram í höfnunarbréfi V. Hafi M verið að athafna sig á vinnusvæði bílstjóra en ekki lyftara. Z hafi hins vegar bakkað lyftaranum of langt og greinilega lengra en hann ætlaði sér.

Í bréfi V til nefndarinnar kemur fram að samkvæmt lýsingu X hafi M verið að fylgjast með Z lesta bifreið M. Á meðan lyftari hafi enn verið að lesta bílinn hafi M gengið fyrir aftan lyftarann og þegar lyftarinn bakkaði hafi M verið fyrir lyftaranum og Z hafi með engu móti getað séð hann. Í tilkynningu Y til Sjúkratrygginga Íslands og Vinnueftirlitsins komi fram svipuð atvikalýsing nema þar segi að M hafi farið til að loka hurðum á bifreiðinni eftir að lestun var lokið. Hvort sem lestun var lokið eða ekki liggi í öllu falli ljóst fyrir að lyftarinn var enn á svæðinu þegar M ákvað að fara á bak við hann. Þá sé því mótmælt að X hafi sýnt af sér vanrækslu hvað varði tilkynningu til Vinnueftirlitsins. M hafi ekki verið starfsmaður X og tilvísun til 17. gr. laga nr. 46/1980 eigi ekki við. Hvað sem því líði hafi X þó sannanlega haft samband við Vinnueftirlitið innan sólarhrings og fengið þær upplýsingar að tilkynningarskylda um slysið hvíldi á Y. Hafi stofnuninni þá verið í lófa lagið að rannsaka slysið en það hafi ekki verið gert. Þá er því hafnað að slysið megi rekja til sakar Z. Um vinnusvæði lyftara hafi verið að ræða og samkvæmt X sé venjan sú að bílstjórar bíði í bifreiðum sínum meðan bifreiðar eru

fermdar eða affermdar af lyftara. Oft hafi bílstjórar beint samband við lyftaramenn með símtali og þurfi ekki að fara út úr bifreiðum sínum. Frá þeirri venju hafi M vikið og hafi honum því borið að sýna íturstu varúð á svæðinu. Á vinnusvæði lyftara gildi þá almennt sú vinnuregla að gangandi vegfarendur eigi að láta lyftarastjórnanda vita af sér þurfi þeir að skera leiðir þeirra. Þá sé það almennt viðhaft verklag að aldrei skuli gengið í veg fyrir lyftara á ferð. Telur V því ekki sýnt fram á að slys M verði rakið til sakar af hálfu X, starfsmanna þess eða annarra atvika eða aðstæðna sem X verði gert að bera skaðabótaábyrgð á.

Telji nefndin allt að einu að bótaskylda sé fyrir hendi sé þá ástæða til að skerða bótarétt M um helming á grundvelli þess að hann hafi sýnt af sér stórkostlegt gáleysi með því að fara skyndilega á bak við lyftara að störfum án þess að gera stjórnanda hans viðvart. Hafi M, sem hafi 20 ára reynslu sem bílstjóri, mátt gera sér grein fyrir þeirri hættu sem af því leiddi.

Álit.

Svo bótaskylda sé fyrir hendi úr ábyrgðartryggingu X þarf að mega rekja tjón M til saknæmra athafna eða athafnaleysis af hálfu þess, starfsmanna þess, annarra aðstæðna eða atvika sem því verði gert að bera skaðabótaábyrgð vegna. Sönnunarbyrði þess hvílir samkvæmt almennum sönnunarreglum á M.

Samkvæmt 1. mgr. 79. gr. laga nr. 46/1980 skal atvinnurekandi án ástæðulausrar tafar tilkynna til Vinnueftirlitsins öll slys þar sem starfsmaður deyr eða verður óvinnufær í einn eða fleiri daga, auk þess dags sem slysið varð. Slys þar sem líkur eru á að starfsmaður hafi orðið fyrir langvinnu eða varanlegu heilsutjóni skal tilkynna Vinnueftirlitinu eigi síðar en innan sólarhrings. Fyrir liggur tölvupóstur Vinnueftirlitsins til X dags. 14. desember 2022, þar sem vísað er til símtals milli aðila þá um morguninn. Kemur þar m.a. fram að Y en ekki X, beri að tilkynna um slysið innan sjö daga. Liggur fyrir að Y tilkynnti Vinnueftirlitinu um slysið hinn 18. desember 2022. Þrátt fyrir að vettvangsrannsókn hafi af einhverjum ástæðum ekki verið framkvæmd af hálfu Vinnueftirlitsins verður því ekki vikið frá almennum sönnunarreglum á grundvelli þess að ekki hafi verið réttilega tilkynnt um slys M.

Fyrir liggur að ekkert vitni varð að atvikinu sjálfu og ekki er meðal gagna málsins að finna yfirlýsingu stjórnanda umrædds lyftara. Óumdeilt virðist þó að lyftaranum hafi verið ekið aftur á bak og á fót M. Samkvæmt 1. mgr. 20. gr. umferðarlaga ber ökumanni, áður en hann ekur ökutæki aftur á bak, að ganga úr skugga um að það sé unnt án þess að skapa hættu eða óþægindi fyrir aðra. Samkvæmt gr. 1.1 II. viðauka II reglugerðar nr. 367/2006, um notkun tækja, skal tæki notað þannig að sem minnst hætta stafi af fyrir þá sem nota það og aðra starfsmenn og í gr. 2.2 kemur fram að séu tæki á ferð á vinnusvæðum skuli setja upp viðeigandi ökureglur og fylgja þeim. Þá liggur fyrir áhættugreining X þar sem m.a. er fjallað um akstur lyftara. Kemur þar fram að töluverð hætta sé á árekstrum og að „þegar ekið er á lyftara skal gæta fyllstu varúðar að gangandi vegfarendum.“ Verður að miða við að stjórnandi lyftarans hafi ekki gætt nægilega að fyrrgreindum áskilnaði umrætt sinn. Er það því álit nefndarinnar að bótaréttur úr ábyrgðartryggingu X sé fyrir hendi.

Kemur þá til skoðunar hvort rétt sé að M beri hluta tjóns síns sjálfur en samkvæmt 1. mgr. 23. gr. a skaðabótalaga nr. 50/1993 skerðist ekki réttur starfsmanns til skaðabóta sem verður fyrir líkamstjóni í starfi sínu vegna meðábyrgðar hans nema hann hafi af stórkostlegu gáleysi eða ásetningi átt þátt í að tjónsatburður varð. V byggir á því að svo hafi háttað hér og meðfylgjandi andsvörum félagsins er m.a. starfsmannahandbók X þar sem m.a. kemur fram að starfsmenn skuli aldrei ganga í veg fyrir lyftara sem sé á ferð. Þá er byggt á því að um hafi verið að ræða skilgreint vinnusvæði lyftara. Að mati nefndarinnar er, á grundvelli fyrirliggjandi gagna, ekki ljóst að svo hafi verið. Hvað sem því líður verður þá að jafnframt að líta til þess að M var ekki starfsmaður X, og liggur ekkert fyrir um að honum hafi verið kunnugt um efni starfsmannahandbókar þess. Né liggur nokkuð fyrir um að sérstaklega hafi verið varað við umferð gangandi um umrætt svæði, en af málsgögnum má ráða að um sé að ræða svæði sem bifreiðastjórar aka inn á til að taka á móti vörum og má því gera ráð fyrir umferð þeirra um svæðið, og því að þeir athafni sig við bifreiðar sínar. Hvað varðar vísan til þeirrar venju að bílstjórar haldi sig í bifreiðum sínum meðan ferming fer fram þá liggur ekkert fyrir um að M hafi verið kunnugt um þá venju, eða að hún hafi verið kynnt bifreiðastjórum með einhverjum hætti eða mælst til þess að þeir héldu sig í bifreiðum sínum. Sönnunarbyrði þess að M hafi umrætt sinn sýnt af sér stórkostlegt gáleysi hvílir á V og hefur slík sönnun a mati nefndarinnar ekki tekist. Kemur skerðing á grundvelli 1. mgr. 23. gr. a skaðabótalaga því ekki til álita.

Niðurstaða.

M á óskertan rétt til bóta úr ábyrgðartryggingu X hjá V.

Reykjavík, 24. september 2024.
rafræn undirskrift

Sóley Ragnarsdóttir

Hildigunnur Hafsteinsdóttir

Heiða Óskarsdóttir